

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 298. szám
1989. december 16., szombat

POLITIKAI NAPILAP

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 5,30 forint

Rekviem egy színházért

Nyilatkozatok Szaharovról — A szakszervezet tiltakozik
Sztrájkra készülnek a mozdonyvezetők

1989. december 15.

A nap szegedi eseménye alighanem a színház társulati ülése volt. Az újabban oly szerencsétlenül fölizzott légkörtől a városban itt-ott megjelent falragaszok, tácepaók is tájékoztathatták a szegedieket. Tudósításunkban megoldásról azonban nem adhatunk hírt.

December 20-án, reggel 5 és 6 óra között föltehetően bajban lesznek a vonattal utazni kívánók: egyórás figyelmeztető sztrájkot tartanak ugyanis a mozdonyvezetők. Nyilván késésekre és elkésésekre is föl kell készülnünk, nem beszélve arról hogy újabb próba elé kerül — meglehetősen csekélyen — toleranciánk.

A külföld híreiből alighanem Szaharov halála kivánkozik az élre; vezető szovjet politikusok csakúgy elismerően nyilatkoztak róla, mint a brit miniszterelnök. S tán itt érdemes idézni brit szakértők nyilatkozatait is, akik — egyetértve a magyar szakszervezetekkel — nem tartják kielégítőnek a tulajdonforma-váltást körülíró magyar jogszabályokat.

Szávay István

Rusztnek megint menni kell Szegedről?

Tegnap délután estig tartó társulati ülés volt a Kis-színházban, amit — Nagy László igazgató szavai szerint — 50-60 levélíró kérésére hívtak össze abból a célból, hogy megbeszéljék a történeteket, és azt, hogy „hogyan tovább?”

Ezután felkérte a jelenlevőket, járuljanak hozzá, hogy Jachinek Rudolf, a színház szakszervezeti vezetője, az „igazgatói magányosságot enyhítendő”, vezesse a társulati ülést. Majd hosszasan beszélt, hogy a főként lélektani állapotot írta le, leszögezte: „Ha a történeteket a sajtó tükrében nézi a színházban belüli ember, meglátja, hogy csupán a tényesség hiányzik a tudósításokból, s érzékeli, hogy a tények helyett érzelmi megnyilvánulások és érdeklődési körök veszik át, olyan személyes érdekek képviselői, amelyek 9-10 éve mozgatták a szegedi színházi életet.”

Az igazgató ezután kijelentette, „Egyszer végre végigmegy a történeteken a tényesség erejével”. Ott kezdte, hogy 1987 tavaszán Ruszt József nem vállalta, hogy jogi értelemben is kötfődjön a szegedi színházhoz; egy év múlva újra fölajánlották neki a főrendezői állást, mire még a megelőzőnél is „lazább” kötődést vállalt, s identitásávaráról tájékoztatta a direktort, valamint kért „egy különös papírt, amit egy különös ember ír alá” (Nagy László szavai), s ami arról szól, hogy Ruszt a színház művészeti vezetője. Aztán hírek érkeztek, hogy valami készül — folytatta tényezői beszámolóját Nagy László, de ő „nem foglalkozott a jelzésekkel”. S eljött november 4., s megjelent az interjú Rusztal a Délmagyarországon.

Az igazgató tényezőien ismertette saját interjúolvasatát, miszerint az ominózus írás azt tartalmazta, hogy Ruszt igazgató akar lenni a színházban, melynek a vezetője erre alkalmatlan. Az alternatíva pedig: romok, vagy fényes jövő. Nyilvánosan tiltakoz-

zott Ruszt eljárása és mondanivalója ellen a kórus, az operatőrök, a zenekar (mind a kettő, a Szegedi Szimfonikus Zenekar, meg a színházi is), Pál Tamás és Gregor József. Ruszt interjúbeli megállapításait ma is cáfolni tudja — jelentette ki az igazgató. Ő 380 emberért és 800 millió forintért felelős, és bármikor elszámoltatható. Tiltakozott a társulat nagyobb része is. Müller Józsefné tanácselnök-helyettes pedig bejelentette, hogy meghirdetik a főrendezői pályázatot. Ezután értekezletet hívott össze a színházvezetés, ahol — az igazgatónak több színész utólag elmondta — „Ruszt megfigyelőinek jelenlétében nem tehettek mást”, meg-szavazták, hogy Rusztot tekintik főrendezőjüknek, és fölmondanak, ha kiírják a pályázatot. A kisebbség diktatúrája érvényesült. A következő vb-ülés a pályázat kiírásáról döntött. A prózai társulat 38 színészből, 25 zenészből és tíz főnyi „egyéből” (rendező, ügyelők, sugó stb.) áll; közülük 21 társulati tag (16-an színészek) mondott föl a vb-döntés után. A sajtóban folyamatosan az ő véleményük jelenik meg úgy, mint ha az a teljes prózai társulat véleménye lenne. Az igazgató megpróbált tárgyalni a fölmondottakkal, de nem sikerült, mert csak együtt, és nem egyenként akartak tárgyalni.

„Lépni kellett.” Más társulatokkal kezdett tárgyalásokat a bérletes előadásokat vendégegyüttesekkel kívánja megtartani. Közben érkezett a „taktikus ajánlat”, ingyen is játszaniának a fölmondott színészek, s meg-született az elmélet: az igazgató elveszi a színészeket a közönségtől. S jött a felhívás: „Vigyázz szemetek Szegedre vessétek!” A társulat úgy ítéli, betelt a pohár — mondta az igazgató; ez a következő megnyilatkozást követeli tőle: „Ne engedjük meg a kisebbség diktatúráját, ne engedjük meg, hogy a szerzősszereget erény lehessen, ne engedjük

meg személyiségünk, munkánk további züllesztését. Követelni kell a rágalom-hadjárat leállítását, és elhatárolni magunkat a közönségtől, színházellenes megnyilvánulásoktól. E pillanatban Ruszt József botrányhadjárata folyik Szegeden, önigazolásra, válságos politikai helyzetben.”

Ezután Nagy László azt mondta, elismeri, hogy egy hibája van: az, hogy Szegedre hozta Ruszt Józsefet, aki könnyen lép át társadalmi és etikai normákat, s könnyen mondja, hogy a tegnapi énye nem a mai. Majd hosszasan kárhoztatta a sajtót, különösen a Délmagyarországot, amiért „hangulatot kelt”, és félretájékoztatja a közvéleményt; kérte a lapokat, „Férjen bele a cikkekké a másik oldal is. Ki meri leírni egyszer, hogy a kegyetlen, véres harc nem a kultúra harcmódora? A kultúrában szellemi csatákat kell vívni... Ha nem jön a siker, ha fél házzal mennek az előadások, akkor jön a pöcselövés, a demagógia, a mások hibáztatása, a balhé... Ez a mostani szánalmas, alantas játék. Ruszt legzajosabb rendezése. Ezért munkakapcsolatomat megszakítom vele, további munkájára nem tartok igényt” — mondta Nagy László, s a nézőtérrel föl-zúgott a taps.

A további igazgatói bejelentéseket és a kibontakozó viharos vitát már nincs módunk csak vérszavakban ismertetni, vállalva a félre-

tájékoztató vádját. Kiderült, hogy a decemberi öt bérletes előadást talán mégsem vendégegyüttesekkel pótolják, hanem „szegedi kollégákkal”, majd valamikor az évad során; számítanak Sándor János rendezőre, és bekapcsolódik a színház munkájába Sik Ferenc rendező; átszervezik a művészeti tanácsot, Mentés József és Dobos Katalin lesznek az új tagjai; Csizmadia Tibor rendező nem vállalja a Koldusopera rendezését; az évadban még két prózai bemutató várható, valamint Gregor József és Gyimesi Kálmán segítő közreműködésével a Cigánybáró. „Az egy-séges színházban belül karakteresebb arcot” kívánnak adni a tagozatoknak, a szervezési osztályból szervezési és propagandaosztályt szerveznek, „karakteressé teszik a titkársági munkát”, javasolják a „gazdának” (tanács), „Szeged színházi és zenei életének korszerűsítését a színház közreműködésével.”

„Feszültséggel terhesen is köszönöm, hogy ideállhattam. Dolgozunk.” — zárta beszédét az igazgató, majd több órás szenvedélyes vita következett, melynek egyetlen lényeges eleme Gregor József javaslata volt, miszerint a fölmondott színészeknek, de csak a színészeknek „nyújtson kezét a színház”; vagyis, ha ők is akarják, visszaveszik őket. Legvégül Jachinek Rudolf összefoglalta a vitát, amit — legnagyobb sajnálattal — lapzártá miatt nem tudtam meghallgatni.

Sulyok Erzsébet

Elhunyt Szaharov

Nem lehet eléggé sajnálni, hogy Andrej Szaharov egyáltalán nem köznapieletpályáját egy kiemelkedő szovjet értelmiségi típus sorsaként kell emlegetni. Andrej Szaharov, a szovjet hidrogénbomba atyja, nemzedékének lelkiismerete, a Lenin-renddel kitüntetett, majd attól megfosztott tudós fizikus, a Nobel-bekedij első szovjet kitüntetettje, csütörtök este „valószínűleg szívrohamban” meghalt. Talán semmi nem jellemzőbb,

mint halálhíre közreadásának körülménye: a szovjet tömegtájékoztató külföldre szóló idegen nyelvű hírszolgálatára már órák óta közölte a gyász hírt, am honfitársainak többsége csak jóval később, pénteken dél felé értesülhetett róla.

„Nagy veszteségnek” nevezte Szaharov halálát Mihail Gorbacsov, aki a szovjet parlament épülete előtt nyilatkozott az ülságiróknak. „Lehetett egyetérteni, (Folytatás a 2. oldalon.)

Díjazott tervek

Megújul Tarján?

Középmagas épületek a Retek utca felől

Tegnap délelőtt a városháza 102-es számú tanácskozótermében hirdették ki annak a tervpályázatnak az eredményét, amelynek célja Tarján városrésze III-V-VIII. ütemének felújítása és továbbfejlesztése volt.

A 60-as, 70-es években, gyári technológiával épített lakónegyed épületeinek, valamint a házak szűkebb és tágabb környezetének komplex szemléletű városképi és funkcionális gazdagításának célja vezette a tervezőket.

A meghívásos és titkos tervpályázatot a Közlekedési, Hírközlési és Építésügyi Minisztérium, a Kereskedelmi Minisztérium, a Csongrád Megyei Tanács, Szeged Megyei Város Tanácsa, a Dél-Magyarországi Magas- és Mélyépítő Vállalat hirdette meg. A november 20-i be-küldési határidőre hét pályamű érkezett a városi tanács építési osztályára.

A bírálóbizottság 150-150 ezer forintos díjjal és további 50 ezer forintos meghívási díjjal jutalmazta a Budapesti Városépítési Tervező Vállalat és a Tervezés-fejlesztési és Technikai Építészeti Intézet tervezőcsoportjának pályaműveit. Száznegyvenezer forintos díjat és ötvenezer forint

meghívási díjat kapott a Csongrád Megyei Tanács Tervező Vállalat munkacsoportjának terve.

A Lakó- és Kommunális Épületek Tervező Vállalat tervezői 110 ezer forintos díjban és 50 ezer forintos meghívási díjban részesültek.

Ötven-ötvenezer forint meghívási díj jutott a Dunánújvárosi Tervező Iroda, a Városépítészeti Tudományos és Tervező Intézet, valamint a Dél-Magyarországi Tervező Vállalat munkacsoportjainak.

Az összefoglaló értékelés a feladat újszerűségét, és ebből következő nehézségét, a tervezési programban megfogalmazható információk viszonylagos szűkösségét hangsúlyozta.

„A tervpályázat ugyanakkor több olyan elvi kérdésre is ráirányította a figyelmet, amely a jövőben részletesebb kimunkálást igényel. A tervpályázat leg-főbb értékét — a konkrét tervezési területre vonatkozó megoldási javaslatokon túlmenően — ebben látta a bírálóbizottság” — így zárul a pályázati zárójelentés általános értékelése.

A tervekkel januárban ismerkedhetnek meg a szegediek — elsőként az országban. Ny. P.

A karácsony igaz története

Somogyi Károlyné felvételei

Nehéz ma gyerekeknek lenni — panaszkolta az egyik diák a társának a színpadon. Itt ez a karácsony, ami egyszer fenyőünnep, másszor a szeretet, s állítólag még az angyalok is házról házra járnak. Mi lehet az igazság, ki tud itt eligazodni. A Magyar Szocialista Párt alsóvárosi szervezete épp a mai fiatalok ismeretének gyarapítására szervezte meg a tegnapi, pénteki, „A karácsony igaz története” című betlehemi játékot a MÁV Művelődési Házban. A mű

sor a Móra Ferenc Általános Iskola diák-színpada és énekkara adta. Ezt követően az alsóvárosi ferences rendiek képviselő Cellerin atya szolt e szép és szent ünnep-ről. Az alsóvárosi MSZP-szervezetben most alakul a „Gyermekekért” tagozat, amely a „gazdálkanná” vált úttörőszervezést szeretné felkarolni. A szervezők saját pénzükből fedezték a költségeket, s a szereplőket otthonról hozott könyvekkel ajándékozták meg.